

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОРТОЗНАВСТВО»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, а також другий (магістерський) рівень вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	Для здобувачів вищої освіти усіх спеціальностей Полтавського державного аграрного університету, окрім 201 Агрономія, 202 Захист і карантин рослин
Курс, семестр	3 курс, 6 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3, Загальна кількість годин – 90, із яких: денна форма: лекцій – 16 год., практичних занять – 14 год; заочна форма: лекцій – 2 год., практичних занять – 2 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології, Кафедра селекції, насінництва і генетики
Контактні дані розробника (-ів)	Баган Алла, кандидат с.-г. наук, доцент, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, <i>Контакти:</i> ауд. 58 (навчальний корпус №1) e-mail: alla.bagan@pdau.edu.ua , Сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/bagan-alla-vasylivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Міжфакультетська вибіркова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з біології
Компетентності	<i>Загальні:</i> ЗК 10. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності. ЗК 18. Уміння розв'язувати поставлені задачі та приймати відповідні обґрунтовані рішення.
Результати навчання	РН 5. Застосовувати для ефективної професійної діяльності гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання. РН 7. Демонструвати знання сучасного рівня та новітніх технологій у різних галузях для їхнього упровадження у професійній діяльності та вирішенні фахових завдань.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Даний освітній компонент передбачає набуття здобувачами вищої освіти як майбутніми фахівцями наступних соціальних навичок (soft skills): критичне мислення, уміння приймати рішення і брати на себе відповідальність, уміння працювати в критичних ситуаціях.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сформувати у здобувачів вищої освіти основні поняття систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; навчити

підбирати асортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Роль сорту в інтенсифікації землеробства
- Тема 2. Правова охорона сортів рослин
- Тема 3. Ринок сортів та насіння в Україні
- Тема 4. Сортознавство пшениці
- Тема 5. Сортознавство зернових культур
- Тема 6. Сортознавство зернобобових культур
- Тема 7. Сортознавство круп'яних культур
- Тема 8. Сортознавство кукурудзи, соняшнику і картоплі

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

- словесні (лекція, розповідь, пояснення);
- наочні (ілюстрування, спостереження);
- практичні (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою);
- мультимедійні (використання мультимедійних презентацій);
- методи усного контролю (опитування, доповідь);
- методи письмового контролю (контрольна робота, самостійна робота).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо виконання термінів та перескладання

Семестровий контроль проводиться у формі заліку. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше, ніж межа незадовільного навчання на дату семестрового контролю. Здобувачу вищої освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку (FX) або не був допущений до семестрового контролю, дозволяється ліквідувати підсумкову академічну заборгованість. Ліквідація здобувачем підсумкової академічної заборгованості здійснюється згідно з графіком ліквідації підсумкової академічної заборгованості.

- щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та семестрового контролю результатів навчання. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладається на здобувачів вищої освіти. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету; попередження про можливість притягнення до академічної відповідальності; скерування на додаткове навчання з питань академічної доброчесності.

- щодо відвідування занять

Відвідування занять є обов'язковим, незалежно від форми навчання. Усі види завдань (згідно робочої програми навчальної дисципліни) повинні бути виконані. Пропуски занять повинні бути відпрацьовані. Критерієм успішного навчання здобувача вищої освіти є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

<p>- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</p>	<p>Для визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за освітнім компонентом або частиною освітнього компонента, здобувач вищої освіти звертається із заявою до директора навчально-наукового інституту. Визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за освітнім компонентом відбувається на платформах Prometheus, AgriAcademy. Результати навчання, здобуті у неформальній / інформальній освіті, перезараховуються як оцінка семестрового контролю (залік) із освітнього компонента відповідно до шкали та критеріїв оцінювання, затверджених в Університеті. У разі перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за частиною освітнього компонента, викладач використовує шкалу та критерії оцінювання результатів навчання, визначені робочою програмою навчальної дисципліни, силабусом.</p>
<p>- щодо оскарження результатів оцінювання</p>	<p>Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, яка протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання.</p>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Ринок сортів і насіння: навчальний посібник / О.В. Захарчук, В.Л. Жемойда, Р.О. Спряжка, О.С. Макачук. Київ: НУБіП України, 2024. 271 с.
2. Методика проведення експертизи сортів рослин групи зернових на відмінність, однорідність і стабільність. / зі змін. та допов. від від 27 липня 2021 р. 331 с.: <https://www.sops.gov.ua>
3. Методика проведення експертизи сортів рослин групи олійних на відмінність, однорідність і стабільність. / зі змін. та допов. від 27 жовтня 2020 р. 169 с.: <https://www.sops.gov.ua>

Допоміжні

1. Кириченко В.В., Рябчун Н.І., Єльніков М.І. Спеціальна селекція і насінництво польових культур : навчальний посібник. Харків : ІР ім. В.Я. Юр'єва НААН України, 2010. 462 с.
2. Баган А.В., Шакалій С.М., Юрченко С.О., Головаш Л.М. Вплив сорту на вияв господарсько-цінних ознак вівса посівного. *Таврійський науковий вісник*. 2020. № 114. С. 13–19. DOI: <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2020.114.2> URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9202>.
3. Баган А.В., Шакалій С.М., Юрченко С.О. Формування продуктивного потенціалу гібридів кукурудзи за групами стиглості. *Аграрні інновації*, 2022. №113. С. 7-11. DOI <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2022.13.1> URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/12324>.
4. Шакалій С.М., Баган А.В., Юрченко С.О. Вплив біологічних особливостей сорту на якість насіння тритикале озимого. *Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва: колективна монографія*; за ред. О.В. Калашник, Х.З. Махмудова, І.О. Яснолоб. Полтава : ПП «Астроя», 2020. С. 213–219. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9069>.
5. Шакалій С.М., Баган А.В., Юрченко С.О., Марініч Л.Г. Мінливість ознак сортів льону багаторічного (*Linum perenne*) для садово-паркового господарства в умовах Полтавської області. *Вісник Уманського національного університету садівництва*. 2023. № 1. С. 59-65. DOI <https://doi.org/10.32782/2310-0478-2023-1-59-65> URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/15328>.
6. Шакалій, С.М., Юрченко, С.О., Баган, А.В., Марініч, Л.Г. Вплив сорту на прояв господарсько-цінних ознак гречки. *Scientific Progress & Innovations*, 2023. 26 (2), 51-55. DOI:

<https://doi.org/10.31210/spi2023.26.02.09>. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/15445>.

Інформаційні ресурси

1. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні: <https://www.sops.gov.ua>
2. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин»: <https://zakon.rada.gov.ua>
3. Закон України «Про насіння і садивний матеріал»: <https://zakon.rada.gov.ua>
4. AgriAcademy: <https://agriacademy.org/courses-catalog>
5. Prometheus: <https://prometheus.org.ua>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри селекції, насінництва і генетики, протокол від «20» січня 2025 року № 15

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форма контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти							
	Денна форма здобуття освіти				Заочна форма здобуття освіти			
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	Разом	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	контрольна робота	Разом
Тема 1. Роль сорту в інтенсифікації землеробства	3	-	6	9	-	-	-	-
Тема 2. Правова охорона сортів рослин	3	-	6	9	-	-	-	-
Тема 3. Ринок сортів та насіння в Україні	3	-	6	9	-	-	-	-
Тема 4. Сортознавство пшениці	3	4	6	13	20	30	-	50
Тема 5. Сортознавство зернових культур	3	4	6	13	-	-	-	-
Тема 6. Сортознавство зернобобових культур	3	4	6	13	-	-	-	-
Тема 7. Сортознавство круп'яних культур	3	4	6	13	-	-	-	-
Тема 8. Сортознавство кукурудзи, соняшнику і картоплі	3	12	6	21	-	-	-	-
Контрольна робота	-	-	-	-	-	-	50	50
Разом	24	28	48	100	20	30	50	100

Денна форма здобуття освіти Шкала та критерії оцінювання опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	повна змістовна відповідь за темою лекції; на високому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
2	коротка відповідь за темою лекції, на середньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
1	коротка відповідь за темою лекції, на низькому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і

	гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями
0	відсутня відповідь та не засвоєний матеріал за темою лекції, не продемонстровано базові знання з навчальної дисципліни.

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	виконано завдання практичного заняття та продемонстровано повну змістовну відповідь на контрольні запитання, на високому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
3	виконано завдання практичного заняття та продемонстровано відповідь на контрольні запитання із суттєвими помилками, на середньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
2	виконано завдання практичного заняття та показано коротку відповідь на деякі контрольні запитання, на середньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; на низькому рівні показано здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
1	не повністю виконано завдання практичного заняття, на недостатньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями
0	не виконано завдання практичного заняття, відсутні базові знання з навчальної дисципліни.

Шкала та критерії оцінювання самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
5-6	повністю виконано завдання самостійної роботи, на високому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
3-4	частково виконано завдання самостійної роботи, на середньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
1-2	не повністю виконано завдання самостійної роботи, на недостатньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур,

	використовуючи фахові знання; уміння підбирати асортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями
0	не виконано завдання самостійної роботи, відсутні базові знання з навчальної дисципліни

Заочна форма здобуття освіти
Шкала та критерії оцінювання опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
17-20	повна змістовна відповідь за темою лекції, на високому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати асортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
13-16	повна відповідь із незначними помилками за темою лекції, на достатньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати асортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
9-12	неповна відповідь за темою лекції, на середньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати асортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
5-8	коротка відповідь за темою лекції, на середньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати асортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; на низькому рівні продемонстровано здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
1-4	коротка відповідь із суттєвими помилками за темою лекції, на недостатньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати асортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями
0	відсутня відповідь та не засвоєний матеріал за темою лекції, не продемонстровано базових знань з навчальної дисципліни

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
25-30	виконано завдання практичного заняття та продемонстровано повну змістовну відповідь на контрольні запитання, на високому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати асортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
19-24	виконано завдання практичного заняття та показано неповну відповідь на контрольні запитання, на достатньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати асортимент сільськогосподарських культур для вирощування за

	новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
13-18	виконано завдання практичного заняття та продемонстровано відповідь на контрольні запитання із суттєвими помилками, на середньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
7-12	виконано завдання практичного заняття та показано коротку відповідь на деякі контрольні запитання, на середньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; на низькому рівні показано здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
1-6	не повністю виконано завдання практичного заняття, на недостатньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями
0	не виконано завдання практичного заняття, відсутні базові знання з навчальної дисципліни

Шкала та критерії оцінювання контрольної роботи

Написання контрольної роботи і її захист складає 50 балів. Кожне питання контрольної роботи включає п'ять питань із максимальною кількістю 8 балів кожне. На захист роботи відводиться максимальна кількість – 10 балів (по 2 бали за кожне питання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
<i>Відповіді на питання:</i>	
7-8	повністю виконано завдання контрольної роботи, на високому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
5-6	повністю виконано завдання контрольної роботи, на достатньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
3-4	частково виконано завдання контрольної роботи, на середньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
1-2	не повністю виконано завдання контрольної роботи, на недостатньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для

	вирощування за новітніми технологіями
0	не виконано завдання контрольної роботи, відсутні базові знання з навчальної дисципліни
<i>Захист контрольної роботи:</i>	
2	повна змістовна відповідь на завдання із контрольної роботи, на високому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак сільськогосподарських культур
1	коротка відповідь на завдання із контрольної роботи, на недостатньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур, використовуючи фахові знання; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур для вирощування за новітніми технологіями
0	відсутні відповіді на завдання із контрольної роботи та базові знання з навчальної дисципліни